

Sygn. akt II Ca 262/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Irena Dobosiewicz

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2014 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko J. Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z

dnia 14 stycznia 2014 roku, sygn. akt I C 1088/13

1. **oddała apelację,**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

Na oryginale właściwy podpis

II Ca 262/14

UZASADNIENIE

Powódka A. W. wniosła o zasądzenie od pozwanego J. Ł. na jej rzecz kwoty 1.550 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2012 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu podała, że na podstawie umowy o dział spadku stała się właścicielką nieruchomości w A.. Zgodnie § 4 tej umowy, w zamian za udział pozwanego w prawie własności, ustanowiła na jego rzecz użytkowanie położonego na przedmiotowej nieruchomości budynku warsztatowego i szopy, w których obecnie pozwany prowadzi działalność gospodarczą. Powódka wskazała, że jej roszczenie dotyczy wieloletniej zwłoki w zapłacie podatku od nieruchomości. Nadmieniła, że podejmowane próby uregulowania tej kwestii z pozwanym okazały się bezskuteczne. Wobec groźby postępowania egzekucyjnego zapłaciła zaległość w kwocie 1.550 zł, której zwrotu domaga się od pozwanego.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 19 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od powyższego nakazu pozwany wniósł o odrzucenie pozwu wskazując, że przed tutejszym Sądem toczyło się postępowanie pomiędzy poprzedniczką prawną powódki a nim (I C 72/12). Podstawa faktyczna tego powództwa została wywiedziona z tożsamyh okoliczności. Pozwany oświadczył, że powództwo to zostało oddalone. Jednocześnie pozwany wskazał, że umowa o dział spadku wskazuje, że ustanowione na jego rzecz prawo ma nieodpłatny charakter. Zasądzenie roszczenia dochodzonego przez powódkę czyniłoby to prawo odpłatnym.

Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę w dniu 10 września 2013 r. powódka cofnęła częściowo pozew ze zrzeczeniem się roszczenia, ograniczając żądanie do kwoty 892 zł.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 14 stycznia 2014 r. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 892 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 3 listopada 2012 r. do dnia zapłaty (punkt 1), umorzył postępowanie w pozostałej części (punkt 2) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki koszty procesu według zasady stosunkowego ich rozdzielenia pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu oraz przyjmując, że powódka utrzymała się ze swoim żądaniem w 57,55 %, a także, że koszty zastępstwa prawnego stron powinny odpowiadać stawce minimalnej (punkt 3).

1

Sąd Rejonowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 22 lutego 1988 r. A. Ł., E. K., B. G., T. Ł., pozwany oraz matka powódki I. W. zawarli przed notariuszem umowę o dział spadku. Wyżej wymienieni dokonali działu spadku po rodzicach J. i C. Ł. i postanowili, że I. W. otrzyma własność zabudowań, składających się z domu mieszkalnego murowanego o czterech izbach, murowanej obory adoptowanej na budynek warsztatowy i drewnianej szopy, położonych w miejscowości W., gmina(...). Zgodnie z § 4 tej umowy I. W. tytułem spłaty ustanowiła na rzecz pozwanego dożywotnio i nieodpłatne użytkowanie tej nieruchomości, którego wykonywanie ogranicza się do opisanego wyżej budynku warsztatowego (dawnej obory) i szopy drewnianej krytej papą. Roczna wartość przedmiotu użytkowania strony określiły na kwotę 24.800 zł, zaś jej skapitalizowaną wartość na kwotę 447.840 zł, a wartość przedmiotu umowy o dział spadku na kwotę 1.320.000 zł. W treści umowy strony nie zawarły żadnych ustaleń dotyczących kwestii ponoszenia przez pozwanego ciężarów w postaci zobowiązań publicznoprawnych, w szczególności kwestii zwrotu przez pozwanego na rzecz I. W. kwot uiszczonych przez nią z tytułu podatku od nieruchomości w części, dotyczącej objętych prawem użytkowania ustanowionego na rzecz jego budynków.

Pozwany korzysta z pomieszczeń objętych prawem użytkowania na cele prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej od 1982 r. W okresie od 1988 r. do 1991 r. podatek od nieruchomości był naliczony od budynku mieszkalnego i budynku gospodarczego zajętego na cele niezarobkowe. Nie zgłaszano faktu prowadzenia działalności gospodarczej. Również później I. W. uiszczala podatek tylko w części dotyczącej budynku mieszkalnego.

Burmistrz Ł. decyzją nr (...)z dnia 7 lutego 2012 r. ustalił podatek od nieruchomości za rok 2012 od budynków zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w kwocie 860,64 zł oraz od gruntów zajętych pod prowadzenie działalności gospodarczej w kwocie 31,36 zł i obciążył nim I. W..

I. W. zmarła w dniu 13 lutego 2012 r. w A., a spadek po niej na podstawie dziedziczenia ustawowego nabyli powódka, E. W. i T. W..

Pismem z dnia 16 października 2012 r. powódka wezwała pozwanego do uregulowania zadłużenia podatkowego oraz podjęcia rozmów w celu uregulowania sprawy w terminie do dnia 23 października 2012 r.

2

Powódka w dniu 2 listopada 2012 r. uiszcila kwotę 1.550 zł z tytułu podatku od nieruchomości od gruntów i budynków zajętych na działalność gospodarczą prowadzoną przez pozwanego za 2012 r. oraz z tytułu zaległości podatkowych powstałych w poprzednich okresach. Pismem z dnia 6 listopada 2012 r. powódka wezwała pozwanego do uiszczenia na jej rzecz powyższej kwoty wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 listopada 2012 r.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o okoliczności bezsporne oraz zeznania świadka B. G. i zeznania stron, jak również na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony.

Przechodząc do oceny prawnej żądania Sąd Rejonowy wskazał, że jego podstawę materialnoprawną stanowi art. 258 k.c., po czym stwierdził, że kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sporu miała treść umowy o dział spadku, w której ustanowiono na rzecz pozwanego ograniczone prawo rzeczowe w postaci użytkowania części nieruchomości, stanowiącej obecnie współwłasność powódki. W tym kontekście zwrócił uwagę na treść art. 65 k.c. oraz przedstawił jego wykładnię.

Uwzględniając powyższe Sąd zaznaczył, że celem umowy o dział spadku był nabycie nieruchomości przez I. W., w zamian za ekwiwalent w postaci prawa użytkowania. Celem gospodarczym umowy było więc uzyskanie przez pozwanego ekwiwalentu wartości swojego udziału spadkowego. Odnośnie zaś sformułowania zawartego w § 4 umowy dotyczącego „nieodpłatnego” ustanowienia użytkowania, Sąd wskazał, że nie odnosiło się ono do ciężarów związanych z opodatkowaniem nieruchomości. Wynika to z przesłuchania świadka G., która stwierdziła, że powyższa kwestia nie była przedmiotem uzgodnień stron. O braku takich uzgodnień świadczyło także postępowanie I. W., która nie opłacała podatku od nieruchomości w części dotyczącej działalności gospodarczej prowadzonej przez pozwanego, co doprowadziło do powstania zaległości i w konsekwencji do sporu.

Nadto Sąd zwrócił uwagę, że art. 258 k.c. nakłada na użytkownika obowiązek ponoszenia ciężarów, bez względu na to czy umowa ma charakter odpłatny, czy też nieodpłatny. Zatem brak obciążenia użytkownika obowiązkiem uiszczenia podatku musiałby wynikać z celu gospodarczego umowy albo wyraźnego jej postanowienia. Z treści umowy wynika, że strony nie dokonały zady uzgodnień tym zakresie. Natomiast jeżeli chodzi o cel gospodarczy, po wyliczeniu wartości udziału spadkowego pozwanego (220.000) i wskazaniu rocznej wartości prawa użytkowania (24.880), Sąd stwierdził, że pozwany po 26 latach od

zawarcia umowy otrzymał już swój ekwiwalent. Zatem w chwili, nawet jeśli uznać, że

umowa zwalniała go od obowiązku uiszczenia podatku od nieruchomości, to obecnie winien on ponosić ten ciężar w myśl art. 258 k.c. Za takim rozwiązaniem, zdaniem Sądu, przemawiają także zasady współzycia społecznego.

Odnośnie odsetek, Sąd najpierw przytoczył treść art. 481 § 1 i 2 k.c., po czym wskazał, że orzekł o nich mając na uwadze art. 455 k.c.

W tym stanie rzeczy Sąd zszedł od pozwanego na rzecz powódki kwotę 892 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 3 listopada 2012 r. do dnia zapłaty umarzając w myśl art. 355 § 1 k.p.c. postępowanie co do kwoty, która była objęta skutecznym cofnięciem pozwu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 108 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Rejonowego wniósł pozwany zaskarżając go w części, tj. co do punktu 1 i 3, jednocześnie zarzucając mu obrazę prawa procesowego w postaci naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie, że przedmiotem uzgodnień stron umowy o dział spadku po J. i C. Ł. nie była kwestia ponoszenia przez pozwanego ciężarów w postaci zobowiązań publicznoprawnych, podczas gdy zagadnienie to było już przedmiotem badania przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy w sprawie z powództwa I. W. - poprzedniczki prawnej powódki - przeciwko pozwanemu o sygn. 72/12, zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 6 lutego 2012 r. oddalającym powództwo, w której to sprawie Sąd uznał, że w zakresie „nieodpłatności” ustanowionego na rzecz pozwanego użytkowania mieści się również zwolnienie go od obowiązku zapłaty tychże zobowiązań.

Z powołaniem na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 1 poprzez oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jego rzecz od powódki kosztów postępowania za obie instancje.

Powódka w odpowiedzi na apelację pozwanego wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie jest uzasadniona.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne z rozważeniem całokształtu materiału dowodowego bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, o jakiej mowa

4

w art. 233 §1 k.p.c, które to ustalenia Sąd odwoławczy w całości akceptuje i przyjmuje za własne.

Zarzut sformułowany przez skarżącego w apelacji sprowadzał się do tego, że Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie nie uwzględnił prawomocnego orzeczenia oddalającego powództwo poprzedniczki prawnej powódki przeciwko pozwanemu o zapłatę w sprawie I C 72/12, w której Sąd wskazał, że na podstawie umowy o dział spadku pozwany nie jest obowiązany do uiszczania należności z tytułu podatku od użytkowanej nieruchomości. Dokonując odmiennych ustaleń niż w powyższej sprawie, zdaniem skarżącego, Sąd pierwszej instancji naruszył dyspozycję art. 365 § 1 k.p.c.

Powyższe stanowisko nie zasługuje na aprobatę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym moc wiążąca prawomocnego orzeczenia odnosi się jedynie do samej sentencji, a nie do ustaleń faktycznych i rozważań prawnych zawartych w uzasadnieniu. Związanie to odnosi się bowiem do samego rezultatu rozstrzygnięcia, a nie przesłanek, które do niego doprowadziły (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.01.2000 r., II CKN 655/98, LEXnr 51062). Podkreśla się jednak, że sąd, dokonując samodzielnych ustaleń, nie może ignorować stanowiska zajętego w innej sprawie, w której stan faktyczny był konstruowany na podstawie tego samego zdarzenia, lecz biorąc je pod uwagę, obowiązany jest dokonać własnych, wszechstronnych ustaleń i samodzielnych ocen, które w rezultacie mogą doprowadzić do odmiennych konkluzji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.08.2013 r., ICSK 711/12, LEXnr 1402579).

W ocenie Sądu Okręgowego z powyższego wynika jedynie to, że sąd rozpoznający sprawę opartą na zdarzeniu, które jednocześnie było także źródłem roszczenia w innej sprawie prawomocnie już osądzonej, winien jedynie wziąć pod uwagę to rozstrzygnięcie, a nie rezygnować z przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie tego zdarzenia wyłącznie z tego powodu, że sąd w innej sprawie dokonał już jego oceny i według tej oceny wydał orzeczenie. Interpretacja art. 365 § 1 k.p.c. przedstawiona przez skarżącego prowadzi do pozbawienia sądu prawa samodzielnego osądu i tym samym godzi w konstytucyjnie zastrzeżoną jego niezależność i niezawisłość. Zatem przepis art. 365 § 1 k.p.c. jako wyjątek od zasady samodzielności i niezawisłości sądu w dokonywaniu ocen materiału dowodowego wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c, należy interpretować ścieśniająco. Zdarzają się przecież wadliwe prawomocne orzeczenia, czy to z przyczyn formalnych, czy też merytorycznych, stąd rozciągnięcie jego skutków na inne postępowanie uchybiałoby zasadzie praworządności. Wobec tego nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd rozpoznając sprawę doszedł do

5

odmiennych wniosków, aniżeli sąd, który wydał prawomocne orzeczenie w oparciu o stan faktyczny konstruowany na podstawie takiego samego zdarzenia, chyba że występuje przyczyna odrzucenia pozwu wyrażona w art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. albo ocena tego zdarzenia dokonana uprzednio przez sąd w innej sprawie zawiera się w treści prawomocnego rozstrzygnięcia zawartej w sentencji.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania oraz fakt, iż w sprawie I C 72/12 został wydany wyrok oddalający powództwo, nie ma podstaw do przyjęcia, że ocena stanu faktycznego ustalonego w tej sprawie ma moc wiążącą w myśl art. 365 § 1 k.p.c. względem ustaleń w rozpoznawanej sprawie. Zatem Sąd Rejonowy mógł samodzielnie dojść do odmiennych wniosków, aniżeli Sąd w sprawie I C 72/12, odnośnie tego, że zapis § 4 umowy o dział spadku dotyczący nieodpłatnego charakteru ustanowionego ograniczonego prawa rzeczowego na rzecz pozwanego nie obejmował swoim zakresem ciężarów związanych z opodatkowaniem nieruchomości.

Jednocześnie godzi się wskazać, co nie powinno budzić wątpliwości, że przedmiotowe roszczenie jest całkowicie nowym roszczeniem w stosunku do pozwanego, od tego uprzednio dochodzonego przez poprzedniczkę prawną

powódki w sprawie I C 72/12, albowiem powstało dopiero w chwili uiszczenia przez powódkę podatku od nieruchomości w dniu 2 listopada 2012 r. na podstawie decyzji Burmistrza Ł.. Nadmienić zaś należy, że wyrok w sprawie I C 72/12 zapadł w dniu 6 lutego 2012 r. Zatem zarówno z powodu braku tożsamości przedmiotowej, jak i podmiotowej, nie mogło być tu mowy o wydaniu postanowienia o odrzuceniu pozwu.

Wobec tego uznać należy, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził pełne postępowanie dowodowe, bez naruszenia dyspozycji art. 365 § 1 k.p.c, a następnie dokonał wszechstronnej oceny zebranego w ten sposób materiału. Wyciągnięte na tej podstawie wnioski były logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego. Tym samym zaproponowana przez Sąd Rejonowy wykładnia spornego § 4 umowy o dział spadku, dokonana przez przyzmat art. 65 k.c. i art. 258 k.c, w pełni zasługiwała na aprobatę. Sąd Okręgowy podziela argumenty przedstawiony w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przemawiające za tym, że pozwany powinien zwrócić powódce uiszczoną przez nią kwotę 892 zł tytułem podatku od gruntów i budynków zajętych pod działalność gospodarczą prowadzoną przez pozwanego za rok 2012.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił

apelację pozwanego jako niezasadną.